

den bereikt.

- Driemaal werd vastgesteld dat personen uit Haarlem speciaal voor de padden naar het Langeveld kwamen en eigenhandig aan de hekken gingen sjoeren.

Zaken die verbeterd kunnen worden

Op 18 juni werd opnieuw met wethouder Willms en de heer Turion van Gemeentewerken gesproken. Hierbij werd door ons verslag uitgebracht over het afgelopen seizoen. Tevens werden enkele verbeteringen voorgesteld. Gevraagd werd om de buitenste hekken te voorzien van een bord "Omleiding". Ook de situatie bij de kruising Langevelderslag / Vogelaardreef moet verbeterd worden. Voorgesteld is om op avonden dat de hekken zijn geplaatst de Wilgendam open te stellen voor het autoverkeer, zodat de Langevelderslag bereikbaar blijft zonder het "paddentraject" te moeten berijden. Verder werden nog enkele kleine technische verbeteringen aan de installaties voorgesteld.

Doorrijden

Bij het overleg van 18 juni is ook weer gesproken over volledige afzettingen. Na afloop van het seizoen zou

Lezen in het duin

Ees Aartse

Lezen in het Duin, door Gert Baeyens en Jaap Duyve. Samengesteld naar gegevens van F.P. van den Berg. Historie en landschap van de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Stadsuitgeverij Gemeentewaterleidingen Amsterdam. Prijs: f 59,50

Een stukje voorgeschiedenis

In 1976 begon een aantal leden van onze vereniging met het inventariseren van broedvogels van het zuidelijk deel van de AW-duinen. Ook Frans van den Berg maakte deel uit van ons groepje. Wim Baalbergen werkte jaarlijks de inventarisatiegegevens uit en ik maakte van zijn gegevens het verslag. Voor het nodige kaartmateriaal had ik regelmatig contact van Frans. Het was geen straf om door weer en wind op de fiets naar De Zilk te rijden, want het betekende iedere keer weer fijne verhalen over de mensen, de namen en gebeurtenissen in de AW-duinen. Frans bleek een fenomenale kennis te bezitten over dit duingebied, niet alleen over vogels, planten en paddestoelen, maar ook over de geschiedenis van dit gebied, de vroegere bewoners, gekke gebeurtenissen, hoe bepaalde namen waren ontstaan, de jachtopzieners, de bewakers, te veel om op te noemen. In de AW-duinen is niets gebeurd of kon niets gebeuren of Frans wist het.

Toen ik in 1978 namen onze vereniging in de Overleggroep Natuurbeheer kwam, had ik al eens gewezen op de grote kennis die Frans bezat over de AW-duinen. In het verslag van de vergadering van deze Overleggroep

hier immers op terug gekomen worden. Op diverse avonden is gekeken hoeveel auto's de halve afzettingen negeren. Dit verschilde sterk per avond. De avonden in het weekend wisten zich in negatieve zin te onderscheiden, maar op de avond met de sterkste trek werden gelukkig slechts drie auto's in een uur waargenomen. Verder werd vastgesteld dat laat op de avond en in de vroege morgen meer auto's de hekken passeerden dan direct na het vallen van de duisternis. Gelet op de ervaringen in 1991 is (nog) niet aan de gemeente gevraagd om tot een volledige afzetting over te gaan.

Deelnemers

De paddenbescherming in het Langeveld werd dit jaar gerealiseerd door Pim Edelaar, Dave Zappey, Paul van der Linde, Piet van der Luyt, Henk van Duyn, Heinz Selter, Jelle van Dijk, Kees Verweij, Hein Verkade, fam. Heymans, Rien Sluys, Jan Jacobs, Erwin Vink, Leen van Duyn en Willem Baalbergen.

Leden die ook actief aan de paddenbescherming willen meewerken, kunnen zich aanmelden bij Jelle van Dijk, L. Hellenberghof 32, tel. 01719-10833. Sommige medewerkers willen (na soms meer dan tien jaar!) dit werk wel eens aan een ander overdragen.

van 13 oktober 1980 staat genotuleerd:

"Aartse deelt mede contact te hebben gehad met v.d. Berg, deze is bezig met het opsporen en inventariseren van namen in het duingebied. Voor 70% is dit werk gereed, de rest duurt echter nog wel even. Vooruitlopend op publikatie van dit onderzoek is v.d. Berg bereid een stukje te schrijven voor "Waterwereld" over de problemen die ontstaan bij het opsporen en de verklaring van oude namen. Als het gehele project voltooid is, wil v.d. Berg de gegevens publiceren in samenwerking met GW, b.v. in boekvorm. v. Bekhoven zal hierover contact opnemen met v.d. Berg."

Van de kant van AW-duinen is Frans inderdaad benaderd om een artikeltje te schrijven in "Waterwereld", het onregelmatig verschijnende bedrijfsblad van de Gemeentewaterleidingen. Frans heeft een drietal wandelingen beschreven in het zuidelijk duingebied, waarin hij veel informatie gaf over het landschap, de namen en de geschiedenis. Er was "veel te lezen in het duin",

bleek wel uit deze artikeltjes.

Bij deze drie artikels, gepubliceerd in "Waterwereld" 34e jaargang nr. 1, april 1981, 35e jaargang nr. 2, december 1982 en 36e jaargang nr. 1, december 1983, bleef het, omdat "Waterwereld" nog onregelmatiger begon te verschijnen.

Op een keer toen wij het "formele" gedeelte van mijn bezoek afgewerkt hadden, begon hij weer te vertellen over zijn geliefde AW-duinen. Ik vroeg toen waarom hij geen boek ging schrijven over de AW-duinen. Hij vertelde dat zijn gegevens nog lang niet compleet waren. Vooral in de buurt van Zandvoort waren er leemtes. Daar moest hij nog achteraan.

Hij liet me wel eens zijn aantekeningen zien, maar dat waren meer geheugensteuntjes. Over zo'n "steuntje" van een paar regels kon hij rustig een verhaal van een half uur maken, ook omdat hij verbanden legde met andere "steuntjes". Zijn moeder hoorde dat allemaal glimlachend aan en vulde soms zijn verhaal aan.

"Frans als je dat verhaal nu eens op papier zet, dat is toch voor andere mensen ook interessant."

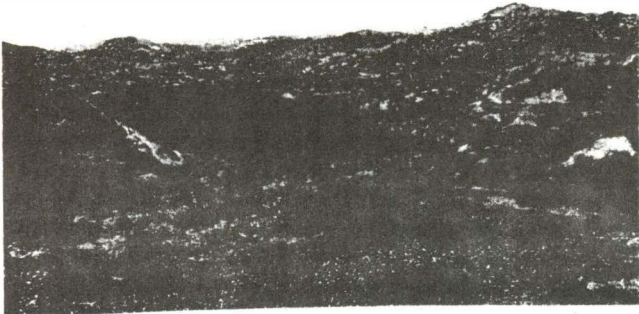
Hij lachte een beetje naar me. "Och...dat doe ik misschien nog wel eens." "Sorry hoor Frans...je hebt ook het eeuwige leven niet en de meeste kennis zit in je hoofd. Je kan ook te lang wachten." Het was gekscherend van me bedoeld en zo voelde hij het ook.

Ik vroeg aan zijn moeder. "Hoe zou u het vinden als er van Frans een boek in de boekwinkel zou liggen?" "Best leuk", ze meende het. Het oudje straalde gewoon. Frans lachte maar wat. Hij had alle tijd....dacht hij.

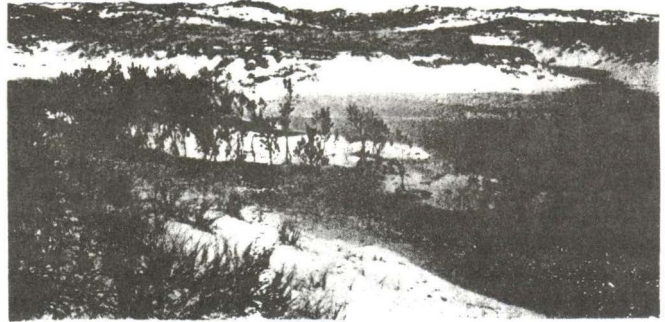
Tegen Gert Baeyens heb ik tijdens een excursie van de plantenwerkgroep eens gezegd contact op te nemen met Frans. Ook tegen haar heb ik gezegd dan Frans niet het eeuwige leven had en dat het doodzonde zou zijn als de kennis over de AW-duinen, die grotendeels in zijn hoofd zat, verloren zou gaan. Zij vertelde dat, als vervolg op de artikeltjes in "Waterwereld", de eerste contacten gelegd waren. Te laat bleek later.....

Lezen in het Duin

Bij de presentatie van het boek "Lezen in het Duin" op 7 november 1991 in "De Duinpan" in De Zilk haalde één van de auteurs, Jaap Duyve, het nog aan. "Frans heeft veel opgeschreven, maar het meeste zat in zijn hoofd. De grote hoeveelheid kennis verdween toen Frans op

Dezelfde kuil in 1984, geheel dichtgegroeid

In 1925 was deze stuifkuil in het Zeeveld tot op het grondwater uitgestoven; een eerste opslag van struweel is reeds zichtbaar

26 januari 1988 plotseling overleed."

De eerste gesprekken over hoe zo'n boek over de AW-duinen er uit moest gaan zien, waren intussen geweest. Na het overlijden van Frans misten de schrijvers Gert Baeyens en Jaap Duyve zijn kennis en inbreng. Noodgedwongen moest gekozen worden voor een andere opzet, waarbij wel veel gegevens uit het nagelaten archief van Frans werden gebruikt.

"Lezen in het Duin" is geschreven in de geest van Frans van den Berg. Zo verwonderlijk is dat niet. Beide auteurs hebben Frans heel goed gekend. Het zijn ook geen onbekenden in de Amsterdamse Waterleidingduinen; Gert Baeyens werkt daar al ruim 10 jaar als bioloog en Jaap Duyve heeft meer dan 35 jaar bij dit bedrijf gewerkt.

"Lezen in het Duin" is een prachtig boek, niet alleen uiterlijk doch meer nog de inhoud.

In het eerste deel van het boek wordt aandacht besteed aan het ontstaan van de duinen en de ontwikkeling van de plantengroei in de 4 seizoenen van binnenduinrand tot zeereep. De vogels in deze landschappen worden niet vergeten. Verder wordt ingegaan op de vroegere eigenaars van dit gebied, het ontstaan van de bossen, het beheer en gebruik hiervan. Ook de beweiding en de akkerbouw van de prehistorie tot heden worden onder de loupe genomen. Een boek over de Amsterdamse Waterleidingduinen zou geen compleet duinboek zijn als geen aandacht werd geschonken aan de verstuiwingen, de konijnen, de jacht en de waterwinning.

In het tweede deel van het boek gaan de schrijvers, aan de hand van de gegevens van Frans, op zoek naar de bewoners van het duin. Hoe zijn bepaalde namen ontstaan? "Lezen in het Duin" geeft daar antwoord op, hoewel er zeer veel namen zijn die geen nadere toelichting behoeven. Als we een naam op de wandelkaart (bijgevoegd bij het boek) tegenkomen die om uitleg vraagt, dan is via de index achter in het boek de juiste pagina direct terug te vinden.

Over het Pindabergje (C-8) wordt b.v. gezegd:

Die heuvel werd opgeworpen door militairen uit het Aziatische deel van Rusland, gelegerd in barakken op het Russenveld. Zij waren door de Duitsers gedwongen tewerkgesteld. Vanwege hun scheve ogenstand noemden Henk en Jan (Krijnen) die mensen "pindamanntjes".

Weet u dat de Franse Kuil (B-7) omstreeks 1740 is gegraven door Franse schipbreukelingen die naar water zochten?

"Lezen in het Duin" is een vlot geschreven boek dat nergens "moeilijk" wordt. Ook voor de leek is het een heel begrijpelijk boek geworden. Trouwens er worden zoveel onderwerpen behandeld, dat er altijd wel iets voor de lezer bij is!

Een voorbeeld van deze vlotte stijl vindt u bijvoorbeeld op blz. 25.

Het Duindoornlandschap is ook rijk aan besdragers, die er in het najaar florissant bijstaan. Meidoorn, gelderse roos, egelantier en hondsroos lijken wel geëngageerd in een schoonheidswedstrijd voor de roodste bessen. Zet daar dan nog eens het fel oranje van de duindoorns naast en het kleurenpalet is compleet. Voor de besetende koperwieken, kramsvogels, kraaiachtigen en spreeuwen biedt dit een fruitmarkt van jewelste. Zo'n landschap begint ineens te leven

Een realistische beschrijving van een zuidhelling (blz. 27) wil ik u niet onthouden:

's Zomers worden zuidhellingen voor planten te bar; alleen de mens neemt hier, met olie overdekt, een voorproefje op de verzengenis der helle.

De invloed van de zon op de plantengroei op een zuidhelling hoeft geen verdere toelichting meer!

Bij "Lezen in het Duin", gaan de AW-duinen voor je leven. Ik heb het boek in één ruk uitgelezen, maar dat komt omdat ik deze duinen heel goed ken. Ik zal het boek vaak herlezen en gebruiken als naslagwerk. Frans kennende, zou hij zeer content zijn geweest met dit boek over zijn geliefde AW-duinen; een compliment naar de schrijvers van dit boek.

Mankeert er dan niets aan dit boek? Eén ding..., doch daar hebben de schrijvers part noch deel aan. Door de moderne lay-out lopen soms foto's en kaartjes van de ene bladzijde door naar de naastgelegen bladzijde. Als u een foto goed wilt bekijken of namen op een kaart wilt lezen, dan moet u het boek bijna dubbelvouwen. Och, dit schoonheidsfoutje zal geen beletsel moeten zijn om het boek aan te schaffen. Het is de prijs van f 59,50 dubbel en dwars waard.

"Lezen in het Duin" is te koop bij boekhandel Van der Meer, Vuurtorenplein te Noordwijk aan Zee en is verder bij iedere boekhandel te bestellen. Moet u doen...! Vergeet niet dan 1/3 deel van dit prachtige gebied op Noordwijk's grondgebied ligt!

STICHTING VOGELASIEL NOORDWIJK.

Het derde kwartaal kenmerkt zich door een gevarieerd aanbod van vogels. Het zijn in deze periode niet de aantallen maar de soorten die het hem doen zoals de Bontbekplevier die een zeer weinig geziene gast is in het asiel, de Oeverloper en de Rietzanger. De Blauwe Reiger was afkomstig uit het Lissersbos. Met een gebroken poot werd de Reiger binnengebracht. De breuk zat in het kniegewricht wat een ondoenlijke plaats is om een poot te zetten en te spalken. Verder was het een ontstoken wond zodat we de reiger hebben afgemaakt. De Tornvalk en twee Sperwers werden binnengebracht in shocktoestand. Zij waren in aanraking gekomen met respectievelijk een auto en een windscherm (glas). Van de Tornvalk en één Sperwer was dit zo ernstig dat zij het niet hebben gehaald. De andere Sperwer werd na enige uren rust weer losgelaten.

Voor de Scholekster is het minder goed afgelopen. Het was een jong dat vanaf een flat in Katwijk was gevallen. Aan een botbreuk en kneuzingen is de Scholekster overleden.

De Turkse Tortels hadden op een na 'het geel', een bacteriologische aandoening in de keel. Groeien de knobels te sterk uit dan zal de duif stikken. Een aantal van deze duiven is te laat binnengebracht en hebben het dan ook niet gehaald.

Van de overige soorten is de Ransuil goed gerevalideerd van een botsing met een auto. Na twee dagen rust is de uil uitgezet in de tuin van de Fam. v.d. Oever. De Ransuil heeft hier enige uren gezeten en is in de schemering vertrokken.

Omtrent de huisvesting van het asiel valt te melden dat er nu enig schot in de zaak is gekomen. Alhoewel het

nog niet zwart op wit binnen is, kunnen we op de huidige lokatie blijven zitten. Ook de gronduitbreiding wordt gerealiseerd. Er zijn alleen nog problemen met de kabels en de leidingen. Deze zullen binnen korte tijd worden verholpen. In ieder geval weten we waar we aan toe zijn. Een geruststellende gedachte.

Wat betreft de invulling van de beheerdersfunctie is er ook duidelijkheid gekomen. Na enig zoekwerk is dhr. Albert v. d. Werf bereid gevonden de taak als beheerder over te nemen. Voor iedereen die in het Vogelasiel werkt een opluchting. Het Vogelasiel kan met de nieuwe beheerder de toekomst tegemoet.

Stichting Vogelasiel Noordwijk.
Postbus 168.

